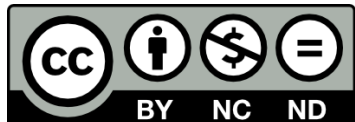

Γλώσσα του Σώματος και Λόγος: Η Συμβολή του Θεάτρου στην Εκπαιδευτική Πράξη

Ενότητα 5: Ανάπτυξη θεατρικών χαρακτήρων: ζώα

Ευαγγελία Παπαγεωργίου
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

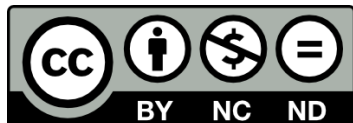
Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ανάπτυξη Θεατρικών χαρακτήρων: ζώα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ανάπτυξη θεατρικών χαρακτήρων: ζώα.

Σκοποί ενότητας

- Οι φοιτητές/τριες να ορίσουν σχέσεις θεατρικών χαρακτήρων μέσω της πλήρους χρησιμοποίησης του σώματός τους, της φωνής και του διαλόγου τους και αντιδρώντας στα ερεθίσματα που τους δίνουν οι άλλοι θεατρικοί χαρακτήρες.
- Όλα τα παραπάνω θα τους προετοιμάσουν ώστε να εκφράζουν σωματικά, επίσης και ανθρωπόμορφα πλάσματα, ζώα, αντικείμενα, φυσικά στοιχεία, σωματίδια, ενέργειες, αριθμούς, σύμβολα, κ.λ.π., αξιοποιώντας τις κύριες δράσεις, χαρακτηριστικά, ενέργειές τους και τις σχέσεις μεταξύ τους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ανάπτυξη θεατρικών χαρακτήρων: ζώα

«Στάση» απέναντι στη ζωή

- Οι φοιτητές/τριες κινούνται στο χώρο και ξεκινούν την άσκηση όπως και στο προηγούμενο μάθημα. Αυτή τη φορά κάθε ένας/μία απ' αυτούς πρέπει να πει μια ατάκα που να εκφράζει μια «στάση» απέναντι στη ζωή, όπως: «ποτέ δεν καταφέρνω να έχω αυτό που θέλω», «δεν αρέσω σε κανέναν», «μακάρι να είχα εκείνο το φόρεμα», ή «ότι αξίζει είναι οι μικρές γλυκές στιγμές». Κάθε ένας/μία πρέπει να πει την ατάκα του/της ξανά και ξανά ώσπου να την «ενσωματώσει» καλά, δηλαδή ώσπου να την εκφράζει με όλο το σώμα.

Ζώα Ι

- Κάθε φοιτητής διαλέγει ένα ζώο και προσπαθεί να το μιμηθεί ολοκληρωτικά, εξωτερικά και εσωτερικά. Οι παίκτες έχουν να κινηθούν στην αίθουσα σαν αυτό το ζώο καθώς ψάχνει για τροφή, αλλά να μη διαδρουν με άλλους. Πρέπει να σκεφτούν τον μυϊκό ρυθμό του ζώου, το πώς το ζώο σχετίζεται με το περιβάλλον του και την τροφή του και τι ήχους βγάζει. Οι παίκτες θα περπατούν στα τέσσερα ή θα κινούνται με όποιο τρόπο κινείται το ζώο που διάλεξαν, δημιουργώντας το, σαν εντύπωση, όσο πιο κοντά γίνεται στην πραγματικότητα. Πρέπει ακόμα να βγάζουν τους ήχους του ζώου που παριστούν, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην πραγματικότητα. Σκεφθείτε: είναι το ζώο παθητικό ή επιθετικό; Πώς συμπεριφέρεται με την τροφή του; Τι θόρυβος ήταν αυτός; Ποια αίσθηση είναι ισχυρότερη, η ακοή, ή γεύση ή η όραση;

Ζώα Ι (συνέχεια)

- Στη συνέχεια οι φοιτητές/τριες μιμούνται μουσικά και ρυθμικά μορφές ζώων από τις κατηγορίες: θηλαστικά, πουλιά, έντομα και ερπετά.

Παρουσίαση ζώων

- Οι φοιτητές/τριες ανά δύο κινούνται στο χώρο μιμούμενοι εσωτερικά και εξωτερικά το ζώο της επιλογής τους, παρουσιάζοντάς το στην ολομέλεια του τμήματος. Οι παίκτες προσπαθούν να δημιουργήσουν το ζώο, σαν εντύπωση, όσο πιο κοντά γίνεται στην πραγματικότητα.

Ζώα σε ομάδες

- Αυτή τη φορά οι παίκτες κατά ομάδες μιμούνται τα ζώα της επιλογής τους, τα οποία τώρα διαδρούν μεταξύ τους μέσα στο ίδιο περιβάλλον. Πρέπει να σκεφτούν τον μυϊκό ρυθμό του ζώου, το πώς το ζώο σχετίζεται με τα άλλα ζώα στο περιβάλλον του και τι ήχους βγάζει.

Ζώα II

- Παριστάνοντας το ίδιο ζώο οι παίκτες/τριες σηκώνονται όρθιοι και περπατούν στην αίθουσα σ' ένα ανθρώπινο περιβάλλον, διατηρώντας όλα τα χαρακτηριστικά στις κινήσεις και τους ήχους του ζώου. Οι ίδιες αισθήσεις ισχύουν και τώρα, η ίδια ανάγκη για τροφή, η ίδια επιθετικότητα ή παθητικότητα. Αφού κινηθούν σε διάφορους ανθρώπινους χώρους όπως ένα παντοπωλείο ή το δωμάτιό τους, αναθέτουμε στους παίκτες μια δουλειά που πρέπει να κάνουν μέσα στο θεατρικό παιχνίδι: να βάψουν έναν τοίχο, να ετοιμαστούν για έξω κ.λ.π. Οι ζωώδεις κινήσεις, ενέργειες και φερσίματα πρέπει να μεταφερθούν σ' αυτή τη δουλειά και να προσαρμοστούν ανάλογα. Το ζώο που μιμούμασταν πριν, μετατράπηκε σε μια ανθρώπινη ύπαρξη με ζωώδη χαρακτηριστικά και ζωώδεις ήχους. Διατηρείστε τους ζωώδεις τρόπους κίνησης και αντίδρασης.

Ζώα III

- Παριστάνοντας τα ίδια ζώα που δημιούργησαν, οι παίκτες/τριες χωρίζονται σε ζευγάρια και παίζουν σαν ανθρώπινες- ζώδεις υπάρξεις, μια σκηνή σε διάφορους χώρους και καταστάσεις που η εμπυχώτρια υποδεικνύει. Το «ζώο» θα επηρεάζει τον τρόπο συμπεριφοράς του ζώου- ανθρώπου και η ανθρώπινη ύπαρξη θα διατηρεί τους ζώδεις ήχους. Παίζοντας τους ανθρώπινους χαρακτήρες διατηρείστε τα ζώδη χαρακτηριστικά. Σκεφτείτε πώς τα ζώδη χαρακτηριστικά εκφράζουν ανθρώπινους τύπους και στοιχεία της προσωπικότητας. Σκεφτείτε τους διαφορετικούς ανθρώπινους χαρακτήρες που δημιουργήθηκαν με τη χρησιμοποίηση σωματικών χαρακτηριστικών των ζώων.

Ζώα III (χώροι και καταστάσεις)

- Πάρτι: Συναντιούνται και συζητούν τα νέα τους.
- Γραφείο: Προϊστάμενος και υπάλληλος που ζητάει αύξηση.
- Θέατρο: Περιμένουν στην ουρά για εισιτήρια.
- Ταχυδρομείο: Υπάλληλος και πελάτης.
- Κατάστημα επίπλων: Υπάλληλος και πελάτης.
- Ρεσεψιόν ξενοδοχείου: Υπάλληλος και ταξιδιώτης.
- Γραφείο καθηγητών: Μαθητής και λυκειάρχης.
- Βιβλιοπωλείο: Βιβλιοπώλης και πελάτης.
- Εστιατόριο: Σερβιτόρος και πελάτης.
- Τράπεζα: Προϊστάμενος Τμήματος και πελάτης.

Ζώα IV

- Συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας: παριστάνοντας τα ίδια ζώα που δημιούργησαν, οι παίκτες/τριες χωρίζονται σε ζευγάρια παίζουν σαν ανθρώπινες- ζωώδεις υπάρξεις μια από τις παραπάνω σκηνές, αλλά τώρα μιλούν σαν άνθρωποι και οι ζωώδεις ήχοι θα επηρεάζουν τον τρόπο που μιλούν. Οι κινήσεις και οι ανάγκες δίνουν νόημα σ' αυτά που λέγονται καθώς το «ζώο» θα επηρεάζει τον τρόπο συμπεριφοράς του ζώου- ανθρώπου.

Διευκρινήσεις σχετικά με την ανάθεση εργασίας

- Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα επιλέξουν μια συγκεκριμένη ενότητα ενός μαθήματος (λογοτεχνία, θρησκευτικά, ιστορία, μελέτη περιβάλλοντος, αλλά και φυσική, χημεία, μαθηματικά κ.λ.π.) μιας τάξης του δημοτικού σχολείου και θα οργανώσουν τη διδασκαλία της με τρόπο θεατρικό, «μεταφέροντας», δηλαδή, σ' αυτήν, τις αποκτηθείσες τεχνικές, και παίζοντας οι ίδιοι/ες τους θεατρικούς χαρακτήρες-αναπαραστάσεις που ανίχνευσαν μέσα στη συγκεκριμένη ενότητα του μαθήματος. Κατ' αυτόν τον τρόπο προετοιμάζονται να διδάξουν μέσω του θεάτρου και οι ίδιοι, όταν θα είναι εκπαιδευτικοί.

Άλλα προτεινόμενα θεατρικά παιχνίδια

- **Μάσκες:** Παίρνουμε μια έκφραση όπως «κλάμα μωρού» και προσπαθούμε να αποστάξουμε απ' αυτήν εκείνο που σημαίνει για τον καθένα μας. Την ουσία αυτή κάθε παίκτης τη «φορά» στο πρόσωπό του με γκριμάτσα. Αφού ο καθένας δημιουργήσει αυτή τη μάσκα, «κατεβάζει» την έκφρασή της σ' όλο του το σώμα και στην κίνησή του. Μετά αυτή η έκφραση επηρεάζει τη φωνή του. Παραδείγματα «μασκών»: Μάγκας, κλεπτομανής, γίγαντας, θηλυπρεπής άντρας, γυναίκα με υπερβολικά αντρική συμπεριφορά, άνθρωπος του κατηχητικού, αλητάκι, γυναίκα με συμπεριφορά υποταγμένης «γατούλας», ιππότης στη πανοπλία του. Αφού καθένας δημιουργήσει έναν χαρακτήρα, ανά δύο ή τρεις δημιουργούν σκηνές όπου έρχονται σε σχέση μεταξύ τους σε κάποιον χώρο. Προσοχή να μην ξεχάσετε τη «μάσκα» σας όταν η σκηνή αρχίσει κι ο καθένας αρχίσει να μιλάει.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1

A. Βιβλία - κείμενα (Text/books): Θεατρική αγωγή και Θεατροπαιδαγωγική

(Στα ελληνικά και μεταφρασμένα στα ελληνικά):

- Άλκηστις, Μαύρη αγελάδα, άσπρη αγελάδα, Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση και διαπολιτισμικότητα, Τόπος, Αθήνα 2008.
- Αυδή, Αύρα, Μελίνα Χατζηγεωργίου, Η τέχνη του Δράματος στην Εκπαίδευση: 48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2007.
- Δαφέρμος, Μανόλης, Η Πολιτισμική-ιστορική θεωρία του Vygotsky. Φιλοσοφικές-ψυχολογικές-παιδαγωγικές διαστάσεις, Ατραπός, Αθήνα 2002.
- Feldenkrais, Moshe, Ο ικανός εαυτός. Η απελευθέρωση της δυναμικής του σώματος και του νου: Ένας οδηγός για τον αυθορμητισμό, μτφ. Δημήτρης Γιαννόπουλος, Θυμάρι, Αθήνα, 1996.
- Jacques, David, Μάθηση σε ομάδες: Εγχειρίδιο για όσους συντονίζουν ομάδες ενήλικων εκπαιδευομένων, μετ. Νίκη Φίλλιπς, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2004.
- Κατσαρίδου, Μάρθα, Η θεατροπαιδαγωγική μέθοδος. Μια πρόταση για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας σε διαπολιτισμική τάξη, Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2014.
- Κοντογιάννη, Αλκηστις, Το βιβλίο της δραματοποίησης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1998.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2

A. Βιβλία - κείμενα (Text/books): Θεατρική αγωγή και Θεατροπαιδαγωγική

(Στα ελληνικά και μεταφρασμένα στα ελληνικά):

- Ματσαγγούρας, Ηλίας, Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση: για το καθημερινό μάθημα, το ολόημερο σχολείο και για τα περιβαλλοντικά, τα Πολιτιστικά και Ευρωπαϊκής Συνεργασίας Προγράμματα, Γρηγόρης, Αθήνα, 2004.
- Χρυσ αφίδης, Κ. Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία: Η εφαρμογή της μεθόδου Project στο σχολείο, Gutenberg, Αθήνα, 1994.

(Στα αγγλικά και γαλλικά):

- Boal, Augusto, Legislative Theatre: using performance to make politics, Routledge, Λονδίνο, 1998.
- Boal, Augusto, Theatre of the Oppressed, Pluto Press, Λονδίνο, 2002 [1979].
- Bolton, Gavin, Drama as Education, an argument for placing drama at the centre of the curriculum, Longman, Έσεξ, 1984.
- Cohen Cruz, Mady Shutzman, A Boal companion: dialogues on theatre and cultural politics, Routledge, Λονδίνο, 2007 [1950].
- Freire Paulo, Pedagogy of the Oppressed, Continuum, Νέα Υόρκη 2002.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 3

A. Βιβλία - κείμενα (Text/books): Θεατρική αγωγή και Θεατροπαιδαγωγική

(Στα αγγλικά και γαλλικά):

- Kupper, Petra, Robertson, Gwen, The community performance reader, Routledge, 2007.
- Needlands & Goode, Structuring Drama Work: A Handbook of Available Forms in Theatre and Drama, Cambridge University Press, Καίμπρητζ, 2000.
- Snyders, Georges, La joie à l' école, PUF, Παρίσι, 1986.
- O' Tool, John, The Process of Drama, Negotiating Arte and Meaning, Routledge, Λονδίνο 1992.
- Spolin, Viola, Improvisation for the theatre, a Handbook of Teaching and Directing Techniques, Northwestern University Press, Evanston Illinois 1969.
- Wagner, Betty Jane, Dorothy Heathcote: Drama as a Learning Medium, Heinemann, Λονδίνο, 1999.

B. Μη λεκτική επικοινωνία:

- Bruner, Jerome, Πράξεις νοήματος, επιμ. Μανώλης Τσαγκαράκης, Αλέξης Ζώτος, μτφ. Ήβη Ρόκου, Γιώργος Καλομοίρης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997 [Jerome Bruner, Acts of meaning].
- Goffman, Erving, The presentation of self in Everyday Life. Doubleday, Νέα Υόρκη, 1959.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 4

Συγγράμματα (επανάληψη):

- Κοντογιάννη, Άλκηστις, Το βιβλίο της δραματοποίησης, Πεδίο, Αθήνα, 2012 κωδικός στον Εύδοξο 12666117.
- Παπανδρέου Νικηφόρος, Περί θεάτρου, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1989, κωδικός στον Εύδοξο 17476.

Online readings

- Πηγές στο Διαδίκτυο: Baldwin, Patrice, μήνυμα της Ημέρας, 27η Νοεμβρίου 2011– Παγκόσμια Ημέρα για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, Διεθνής Οργανισμός για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (IDEA), Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, WebPage: www.TheatroEdu.gr, 21 Nov 2011.
- Ευρωπαϊκό Τμήμα Διεθνούς Οργανισμού για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (IDEA-Europe), “Αρχές και προθέσεις”, Διακήρυξη για το Θέατρο/Δράμα στην Εκπαίδευση, Αθήνα, Νοέμβριος 2010 www.TheatroEdu.gr, 21 Nov 201.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ευαγγελία Παπαγεωργίου. «Γλώσσα του Σώματος και Λόγος: Η Συμβολή του Θεάτρου στην Εκπαιδευτική Πράξη. Ανάπτυξη θεατρικών χαρακτήρων: ζώα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS308/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

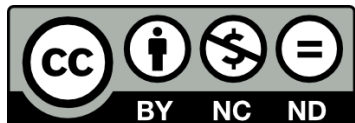
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

